

Simona Rinkevičiūtė, Sigitas Radzevičius, Vilniaus universitetas

VASAROS PRAKTIKA VILNIAUS UNIVERSITETO GEOMOKSLŲ INSTITUTE

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programą

Lietuvos
mokslų
taryba

Vilniaus universiteto Geologijos ir mineralogijos katedros magistrantai turi atlikti gamybinę praktiką pasirinktoje geologinėje mokslo arba gamybinėje įstaigoje. Šios praktikos metu renkama medžiaga, atliekami eksperimentiniai ir moksliniai tyrimai, kurių pagrindu bus rengiamas baigiamasis diplominis darbas. Siekiant tobulinti studentų, tyrėjų ir mokslininkų kvalifikaciją, yra paskelbta Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priemonės „Mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinės kompetencijos ugdymas per praktinę mokslinę veiklą“ (Nr. 09.3.3-LMT-K-712) veikla „Studentų gebėjimų vykdyti MTEP veiklą ugdymas“ 2014–2020 m.

Studentų vasaros praktika – tai studento pagal individualią programą atliekamas mokslinis tiriamasis darbas vadovaujant praktikos vadovui. Jos trukmė – 2 mėnesiai. Projekto finansavimas skiriamas iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Europos socialinio fondo. Remiantis šia veikla, 2018 m. studentų vasaros praktikos finansavimas buvo skirtas projektui „Silūro periodo ir dabartinių kiautavėžių (*Ostrakoda*) morfologiniai tyrimai“ (09.3.3-LMT-K-712-09-0245).

Kiautavėžiai – maži dvigeldžiai vėžiagyviai, atsiradę kambro periode ir gyvenantys iki dabar. Šios vėžiagyvių grupės fosilijų randama daugiausia. Šiuo metu priskaičiuojama daugiau nei 65 tūkst. išmirusių ir dabar tebegyvenančių ostrakodų rūšių. Kiautavėžiai plačiai paplitę tiek gėluose, tiek sūriuose vandenyse. Dėl savo labai ilgos egzistavimo trukmės, kuri siekia apie 490 mln. metų, nenutrūkstamo paleontologinio metraščio, mažo dydžio ir didelės gausos kiautavėžiai plačiai naudojami fanerozojaus biostratigrafinėms, paleoaplinkos ir biogeografijos analizėms.

Šių dienų kiautavėžiai klasifikuojami pagal minkštuosius audinius ir galūnių

morfologiją, tačiau silūro periodo kiautavėžių fosilijose minkštųjų audinių išsisaugojimas itin retas. Būtent dėl to iškastiniams paleozojaus kiautavėžiams klasifikuoti naudojama tik jų geldelių morfologija, ir tai itin apsunkina tyrimus. Tačiau tam tikros kiautavėžių minkštosios dalys turi tiesioginį poveikį geldelėms, pavyzdžiui, skirtingų taksonų geldelių pritraukiamieji raumenys palieka skirtingas žymes ant geldelių vidinių dalių. Įsigilinus į kiautavėžių minkštųjų dalių sąveiką su geldelėmis, būtų galima tobulinti silūro periodo kiautavėžių tyrimus bei klasifikaciją.

Šio projekto tikslas – palyginti šiuolaikinių ir silūro periodo kiautavėžių geldelių morfologiją. Bus tiriami įvairiuose vandens telkiniuose (skirtingas eutrofikacijos lygis, temperatūra ir pan.) gyvenantys kiautavėžiai. Tai leis ne tik palyginti skirtingas kiautavėžių grupes, bet ir kiautavėžius, kurie gyvena skirtingose ekologinėse sąlygose, bus galima įvertinti, kaip tų pačių kiautavėžių grupių morfologija kinta priklausomai nuo ekologinių skirtumų. Išpreparuotų šiuolaikinių vėžagyvių geldelės bus lyginamos su jau turimomis silūro periodo kiautavėžių kolekcijomis, bus bandoma išskirti būdingus morfologinius bruožus. Tikimasi, kad atlikti tyrimai suteiks daugiau naujų žinių apie kiautavėžių morfologiją ir taksonomiją, jų rezultatai bus naudojami rengiant magistrinį darbą, gal bus aktualūs ir kitiems tyrėjams.

Norėtusi paminėti, kad pagal priemonę „Mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinės kompetencijos ugdymas per praktinę mokslinę veiklą“ (Nr. 09.3.3-LMT-K-712) skiriamas finansavimas motyvuoja studentą produktyviam darbui, skiriama lėšų įvairioms analizėms atlikti arba medžiagoms įsigyti. Rekomenduojame kolegoms pasinaudoti šios priemonės suteikiamomis galimybėmis.